

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institudam ad cat' olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Közügylés a városnál.

Tegnap, e hó 24 én tartotta Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága rendes havi közgyűlést Széchenyi Viktor gróf főispán elnöke alatt. Fontosabb tárgy hiányában néhány kisebb jelentőségű ügy fölött folyt a vita s mégis 11 óra már vége szakadt a tárgyalásnak s a bizottsági tagok nagy része hazafelé siettetett.

A közgyűlés nagyobb mozgalmat keltett tárgya talán az lett volna, hogy a kövér sertések vásárjának a Simor-térről a nagy vásártérre való áthelyezését a közgyűlés leszavazta. Természetesen az érdekeltek szavazatai alapján. Egy új tanítói állás szervezése kimondatott, szintugy jóváhagyta a közgyűlés a belvárosban két pótosztálynak a felállítását.

A közgyűlést 9 órakor nyitotta meg Széchenyi Viktor gróf főispán.

A legközelebbi közgyűlés határnapja okt. 29-re tűzött ki.

Az első tárgy **Lits Ferenc** v. biz. tag indítványa volt, aki értelmes, okos beszédjében a vásártéren egy hidmérleg felállítását indítványozta s ezzel kapcsolatban a kövér sertések piacát a Simor-térről a vásártérre kívánta áttétni. Aki a helyi viszonyokkal ismerős, — mondotta — az feltétlenül helyesnek fogja tartani a két piac egyesítését. A hely a Simor-téren oly szűk, az eladók annyira össze vannak zsúfolva s a kocsiközlekedés annyira gátolva van, hogy ezen

segíteni a hatóságnak feltétlen kötelessége. Jó volna az egyesítés abból a szempontból is, hogy az állatorvos egy helyen lehetne s gondja nem oszlanék két piacra. Ezzel kapcsolatosan helyes volna ugyanott a hidmérleg felállítása is. A mostani kezelés ellen több kifogást emel. Megtörtént, hogy a mostani mérlegnél 40 kilóval is elmerített magukat. Ennek az okát nagyrészt abban találja, hogy a mérleget nem felelős és szakértő ember kezeli, hanem valamelyik rendőr vagy napszámos, akitől az esetleges hibát senki számon nem kérheti. Az új hidmérleg szerinte ki is fizetné magát a város javára, mert a mostani viszonyok közt a vevők magánkereskedőket keresnek fel s annál méretek le áruikat. — A városi tanács indítványozza, hogy a vásártéren állítsanak fel egy új hidmérleget s erre ajánlja a Sember és fiai céget, amely 1810 koronáért volna hajlandó a mérleget szállítani, míg a szükséges épület 1700 koronába kerülne, a közgyűlés határozatának végrehajtásával pedig a városi tanács bizatnék meg. **Havranek** József polgármester indítványára a közgyűlés elfogadta a tanácsi határozatot s egyszersmind megbízást adott neki, hogy a jövő közgyűlésre nyújtson be javaslatot a költségek fedezésére vonatkozólag. A piac áthelyezését azonban helyteleníti. A mostani piac százdok óta van a mai helyen. Ide helyezte a város kialakulása. Ő a felforgatásnak egyáltalán nem barátja s még van győződve, hogy az a változás rázkódtatással fog járni. De igazságtalanság is volna a Simor-tér körül lakókra nézve. Ha esetleg nagy volna a torlódás, azok, a kik nem férnek el, menjenek el a nagy vásártérre. Egyéb iránt pedig azt véli, hogy itt vitakozni

való tárgy nincs, mert a dolog úgy van jól, a hogyan van. **Almássy** József városi bizottsági tag szerint a mostani helyzet valóságos állatkínzás, a mennyiben a mostani mérlegre úgy kell rácipelni az állatokat. Meg kell változtatni a felállítását. **P. Nagy** József v. b. t. szintén az áthelyezést követeli, mert a mostani helyzet mellett sok anyagi kárt szenvednek az eladók, mivel a vevő a túlzusfolttság miatt nem férhet hozzájuk. **Szabó** Bakos András ellepi az áthelyezést, mert a mostani piac a város lakóinak százados elrendezkedése szerint került erre a helyre. A vevő közönség nagyrészt a rácvárosban, a piac körül lakik s ez a város háromszor olyan népes, mint a szétszórtan épült felsőváros. Helyteleníti azt az indítványt is, hogy a kövér sertések eladása két helyen történjék. Ki menjen egyik, vagy másik helyre? Erre kényszeríteni senkit sem lehet. **Antal** József v. b. t.: Ha a bizottsági tag ur háza a felsővárosban volna, maga is oda kívánná a piacot (Általános, hosszas derűtség) **Dr. Holly** Géza helyteleníti, hogy az egyéni érdek szempontjából akarják ezt az ügyet elbírálni. A közügyben mindig az általános érdek legyen az irányadó. Ő is konzervatív (Közbekiáltások: — Ó! Ó!) de az hogy valami százados szökönsön alapul-e vagy nem? nem irányítja őt akkor, ha a viszonyok mást követelnek. A polgármester maga is elismerte, hogy a piac a régi helyén már szűk. Ennek alapján a logika csak egyet követel, hogy át kell helyezni olyan helyre, a hoi tágasabb térség van. **Pisky** László v. b. t. az üzlet szempontjából bírálja a kérdést s ezért mélyen sajnálja, hogy ebben az ügyben ellenkezésbe kell jutnia **Havranek** József polgármesternek.

AFEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Atyja örangyala.

Mr. Baxton Miller gazdag tulajdonosa volt egy nagyon jövedelmező vas- és acél gyárnak. A vagyonzerzés legcsekélyebb fáradságába sem látszott kerülni, de annál inkább feltűnt ember-társainak, a növekvő vagyonnal növekvő fukarsággal és elviselhetetlen zsarnoksággal a hivatalnokai és munkásai fölött. Mentől többet dolgoztak, annál többet kívánt tőlük de határozottan vonakodott fizetésüket javítani. A dolog annyira kiélesedett, hogy tarthatatlanná vált és egy általános sztrájk tört ki a gyárban.

A sztrájkolók kolomposa egy Anthony Droyer nevű ember volt, egy elismert deszperado, aki semmitől sem rettent vissza.

Most is körülötte sereglettek a munkások és ő nagy hanggal ígérte nekik, hogy mi mindent fog tenni, hogy megszüntesse bajaikat és sérelmeiket.

— Barátaim! biztatta őket, — még ma megteszem, csak legyen hozzá alkalmam, még ma megteszem! És hogy szavainak annál nagyobb nyomatókat adjon, zsebéből kihuzott egy töltött revolvert és magasra emelte barátai előtt.

Az alkalom hamarabb elérkezett mint gondolták volna; estefelé Mr. Millert a park egyik félreesőbb sarkában egy fapadon mély gondolatokba merülve találta.

Droyer lopva közeledett feléje. — Itt az alkalom! gondolta magában és a bokrok mögött lassan előrenyomulva, végre egészen a háta mögött állott gyűlölt gazdájának. Keze a revolver után nyult

és keseredett gyűlölettel már épen elakarta sütni, mikor egy gyermek leánya Mr. Miller térdeire ugrott és kicsapogó kacagásával megszakította a nyomasztó csendet.

— Tudtam, hogy megleplek papa, mondá a kis lány, kényelmesen elhelyezkedve a térden. Mindenütt össze-vissza kerestelek a kertben. És most, hogy végre megtaláltalak kedves apuskám, olyan fáradt vagyok és szeretnék egy kicsit pihenni.

— Te itt maradhatsz szivem, de tartok tőle, hogy apának hamarosan vissza kell mennie, mert ma még fontos dolgokat kell elintéznem.

— Oh, apuskám, neked mindig fontos dolgaid vannak; nem gondolod e, hogy én is „fontos“ lehetnék neked olykor? Mióta a mama meghalt, nincs senkim kivüled és most is elszöktem a dadától, hogy egy kicsit veled lehessenek. És most sem akarsz velem maradni; és visszafojtott mély sóhajjal apja vállára hajtotta fejcskáját.

— Dina, édes kis leányom, ne légy okatlan. Azt hittem, hogy az olyan okos kis leányok, mint te, már értik, hogy a papájuknak dolgozni kell, hogy pénzt keressen, amiből megélhetünk.

— Az ám, dolgozni! gondolta Droyer, az apa és leánya közötti különbséget mérlegelve. Bizony százszor jobb lenne részre, ha csakugyan dolgoznál, te megrögzött gazember. Hogy szeretném beléd küldeni ezt a golyót, de annak a kis angyalnak a látása megfoszt a bátorságomtól. Nagy ég! ugy érzem, mintha elvesztettem volna minden erómet. Miért jött éppen most, ebben a pillanatban ide?

— De hát minek kell neked ez a sok pénz, apuskám? faggatta Dina. Nem minden ember gazdag és azért épen ugy megél, mint mi.

— Talán igazad van; — mondta szórakozottan a gyáros. — Olykor magam is azt hiszem,

hogy nem érdemes annyit gyötörödni: De hát az ember örül a sikernek és büszke rá.

— En nem tudom, mi az a siker; mondta a kis leány. Oh, talán majd megértem, ha nagy leszek, ugye, apuskám?

— Ugy van, kis Dinám, ugy; biztatta az apja, aranyoske haját simogatva. Majd ha nagy leszel, beszélhetek veled ezekről a dolgokról, de most még kicsi vagy. És most fuss vissza s játszd a babáiddal, vagy mulass a kertben a virágok között, míg én a munkám után megyek. Csókoljálak meg aranyom? Így ni, és most lsten veled.

A gyáros a keskeny ösvényen visszament a házba, míg Dina, boldogan a kapott engedély fölött, hogy a kertben és a réten futkározhat a pillangók után, arra felé vette az útját; nagy csipkekalapja lecsúszott a fejéről és a kék szalagon a hátán csúnglott. Droyer követte őt és szemmel tartotta.

Pillangók, pillangók, jertek, ha hivlak.

Magasan röpködtek, az ég felé főpködtek

a faluo át —

Piros vagy sárga, tarka vagy kék,

Pillangók, pillangók, enyémelek lesztek!

A kis leány össze-vissza futkosott és boldogan kergette a pillangókat, de végre mégis csak elfáradt és elfikadva a nagy hőségűtől, levetette magát a hűvös, magas fűbe — nem sejtve, hogy Droyer mindenütt a nyomában volt — és kis idő múlva elaludt. Droyer egy ideig nézte az alvó gyermeket és sajátoságos érzelmek öbrédtek a lelkében. Miért adta fel oly könnyedén a kedvező alkalmat, hogy kioltsa gazdája életét? Nem várt-e már régóta erre az alkalomra? És mikor megjött az alkalom nem tudta kihasználni. Miért nem lopózott inkább az apa után és miért követte

Mai lapunk 4 oldal.

00000533

terrel. (Közbeiktatások: — Hiszen az nem nagy baj még!) A hatóságok kell védenie arra, hogy a piacon baj ne legyen, már pedig ott a hol se a vevő, se az eladó nem fér el, ott baj van. *Havranek József* polgármester beismeri, hogy itt érdekről van szó. De hiszen éppen az érdekeiket érdekeik kell megvédenie. A vevők nyolctizede ott van, tehát nem kell őket elkedvetleníteni. *Lits Ferenc* v. b. t. zárószavában újra kéri indítvány elfogadását. A közgyűlés 26 igen szavazattal szemben 40 nem szavazattal elvetette *iff. Lits Ferenc* indítványát.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a Mantz ovodára vonatkozólag kimondta annak alapítványi jellegét. Ennélfogva az ovodát egy öt tagú bizottság fogja igazgatni. Az eddigi tagok voltak *K. Horváth István* elnöke alatt *Bilkei Ferenc*, *Karl István*, dr. *Palánszky Miklós* és *Say Ferenc*. Közülük egyet — minthogy hatan vannak — ki kellett volna sorsolni. *Say Ferenc* v. b. t. azonban lemondott tagságáról, mert — amint mondotta — őt mint szakértőt az építés egész folyamata alatt ismeretlen okból nem hívták meg az ellenőrzésre.

Havranek József polgármester kijelenti, hogy *Sayt* bizonyára azért nem hívták meg, mert az építést ellenőrző bizottságnak nem volt tagja. *Tóth Artur* v. b. t. kérdi, hogy meddig tart a bizottság mandátuma. *Havranek József* polgármester szerint csak ideiglenesen, mert az alapszabályok még nincsenek letárgyalva. Az elnök összehívja a bizottságot, meghatározzák az övönő választásának határidejét, az óvoda megnyitását s intézkedni fognak az óvoda ügyeinek többi ügyében.

A vízvezeték ügyében *Havranek József* polgármester jelenti a közgyűlésnek, hogy a Szepessy-céget felszólították a vízvezeték terveinek 15 nap alatt való benyújtására, amelyeket a város szakértői felül fognak bírálni. Szakértők lesznek: a főmérnök, a segédmérnök, az állampépítészeti hivatal, a kulturális igazgatóság, a Déli Vasút mérnökki megbízottja és a törvényhatósági bizottság minden szakértője.

A városi pénztárvizsgálat megejtetvén, teljesen rendben találtatott.

Fehér Ottó ismeretes ügyében ártit a katonai parancsnokság a városi hatósághoz és értesíti, hogy *Simon Sándor* rendőrkapitányt azért nem fogadta az ügyeletes tiszt, mert abban az időben hivatalosan másutt volt elfoglalva, amit egy alantas közzel tudtára is adtak. A gyaru

helyette az ártatlan gyermekeket? Nem akarja őt bántani. De hát akkor miért jött utána?

szítás tehát, amely más okot keres a rendőrkapitány mellőzésére — ki van zárva.

A szervező bizottság szabályrendelet tervezetnek tárgyalására okt. 8-án rendkívüli közgyűlés lesz.

Több kisebb telek eladás ügye a bizottsági tagok kevés számánál fogva a jövő közgyűlésre halasztott s csupán *Cs. Horváth Jánosné* vagyonátruházási szerződését fogadta el a közgyűlés szavazással, mivel az már harmadszor került eléje.

Egy új tanítói állás szervezését kimondta a közgyűlés színtígy heveselte két pótosztálynak a belvárosi ipariszkolában való felállítását. A gyermekek elhelyezésének kérdését az iskolaszék elnökére bízta. *Czapáry László* dr. iskolaszéki elnök azon indítványát, a mely szerint a miniszter által elrendelt fanapon nov. 11-én az iskolagyermek a Széchenyi utcában fát állítsanak — elfogadta a közgyűlés.

A felsőbb leányiskola tandíjak elengedése fölött a közgyűlés szerint az iskolaszék volna hivatva határozni. *Kovács István* v. b. t. szerint a felsőbb leányiskolák alapszabályai szerint az iskolaszéknek ugyszólván semmi beleszólása nincs annak ügyeibe.

A szegény tanulók könyveire a közgyűlés a tavalyi 900 kor. összeget 1200 koronára emelte fel.

Az országos lövészversenyre, a mely jövőre városunkban tartatik, a közgyűlés 300 koronát szavazott meg. Ezen összegben egy pályadíjat fognak kitűzni, a mely mint a város díja fog szerepelni.

A mezőgazdasági cseledek eddig újjevkor változtak. A vármegye ennek megváltoztatására újabb szabályrendeletet léptetett életben, hogy a szegődés február első két napján, a változás pedig ápr. 1-én történjék. A közgyűlés ezt a maga részére szintén elfogadta.

A délnagyvárosi közművelődési egyesület javára a közgyűlés egy félrésztvényt vett 100 kor. értékben.

Aggok, szegények is toloncok elvezetésének vállalatba adását a közgyűlés a szokott feltételek alapján jóváhagyta.

Lederer Jakab a gyalogsági lakatnyában egy kantin építését kérte, a melyet 20.000 kor. költséggel ő építene 20 évig ő szedné utána a bérösszeget, azután pedig átmenne a város tulajdonába. A közgyűlés elutasította *Lederer* urat kérelmével, mert ha kantinra szükség van, megépítteti maga s a hasznot sem hajlandó idegen vállalkozónak juttatni.

— De hát akkor miért jött utána? — kérdezték nekünk, hogy meg fogsz minket szabadítani és megszökíteni, senki sem tudta hová, míg a gazda még elvisehetedebb terheket ró ránk. De nem tűrjük igazságot akarunk.

— És meg is kapjátok, ha bennem biztok és szabadon hagytok cselekedni; — felelte *Droyer* csitítólag. — Menjetez haza és ha holnap reggelre nem lesztek megelégedve a dolgok fordulatával, nem bánom, cselekedjétek belátástok szerint. Nem akartok bennem megbízni fiúk? Pedig ösmerhetek, ha valamit mondok, azt meg is teszem, ha csak emberi hatalommal kivihető.

De biztatok bennem, majd én tudom az idejét és a módját. És most menjetez és ne ijesszéték ezt a kicsiket halakra.

— Megfordultak, mert ha *Anthory Droyer* beszélt, azt törvénynek vették.

— Kérem uram, mit akartak ezek az emberek? kérdezte élénken *Dina*, mikor a felizgott emberek eltávoztak.

— Azt, hogy a maga papája nem akar nekik eleget fizetni a munkáért, a mit számára teljesítenek és most haragusznak rá.

— Haragusznak a papára? Oh, nem szabad a papára haragudniok. Neki nagyon sok pénze van és majd ad belőle az embereknek is. Tudom, hogy megteszi.

— De nem teszi. Hiszen éppen ezért haragusznak rá a munkások. Már nem egyszer kérétek és mindig megtagadta.

— Oh, akkor talán az én papám nem értette meg, hogy mit akarnak. Néha engemet sem ért meg, ha a feje tele van valami fontos dologgal. De ha a mamáról beszélnek vele, akkor mindjárt megért és mindent megtesz nekem, amire csak kérem. A papa mindig sir, ha a mamáról beszélnek. De azt mondja, szereti a kis *Dináját* és mindent megtesz a kedvéért. Hátha arra kér-

— *iff. Leibhardt János* műszaki segéd, a ki elvégezte önkéntesi évét, utólagosan 400 kor. segélyt kér a varostól. Dr. *Holly Géza* v. b. t. ellenzi ezt, mert *Leibhardt* az abszolutizmus idején ment el katonának s akkor önként visszavonta kérvényét. *Havranek József* polgármester partolja *Leibhardt* kérvényét, mert le kellett neki az önkéntességet szolgálni. A város a harmadrész fizetést szokta ilyenkor megadni, a folyamodó se kér többet. *Say Ferenc* v. b. t. 600 kor. megadását indítványozza. A közgyűlés elfogadta a tanács indítványát, dr. *Holly Géza* v. b. t. pedig kijelentette, hogy felebezési jogával élni fog.

Szirkbe József igazgatónak az övő és tan-kötelesek nyilvántartásáért és a statisztikai adatok összeállításáért, mivel erre hivatala szerint nem kötelezték — évi 150 kor. díjat szavazott meg a közgyűlés. *Vogl Alajos* nyug. kántor kegydíját pedig 200 koronáról 340 koronára emelte. Az ortodox izr. hitközségre kirtó alagszatornázási költséget — 68 kor. — elengedte a közgyűlés.

Szaller Györgyné kegydíjáranti kérvényét elutasította a közgyűlés, mert az illető elvála élt az urától. *Pajor János* túzóltó kocsis lakbérért 50 koronáról 120 koronára emelte fel a közgyűlés. *Katerinka János* egyházi kérelme, a ki a mnnap, a felsővárosi peblánián kiütött tűz alkalmával 284 kor. kárt szenvedett s ennek megértését a közgyűléstől kérte — elutasítottat. *Fekete András* városi gépész havi fizetését 120 koronáról 140-re emelte fel a közgyűlés.

Kocs János napidíjas kérvényét, a ki fiának vizsgálatási költségeire fizetési előleget kért a varostól — kedvezően elintézte a közgyűlés. Utána következett azonban több lovasrendőr, a kik hasonló kérvényt nyújtottak be. A közgyűlés itt már nem volt hajlandó nagyfelküszéget gyakorolni. *Kovács István* v. b. t. felszólalásában kifejtette, hogy a városi szabályrendelet ellene szól az előlegezésnek. Dr. *Holly Géza* v. b. t. hasonló értelemben szól. *Havranek József* polgármester az eddigi prakszúra hivatkozta, a melynek alapján a közgyűlés mindig feljogosítottnak érezte magát, hogy a saját felelősségre fizetési előleget adjon. Dr. *Holly Géza* szerint a szabályrendelet idevágó részét meg kell változtatni, de *Kovács Istvánnak* igaz van s a közgyűlésnek a szabályzat értelmében kell eljárni. *Széchenyi Viktor* gróf szavazás alá bocsátotta a kérdést s 26 szavazat a mellett szól, hogy a közgyűlés jogosítva van az előleget megadni, 24

nem, hogy adjon pénzt azoknak a haragos embereknek?

Droyer kívánva sem kívánhatott volna jobb megoldást. Voltaképen maga is erre gondolt.

— Igen, igen, tegye ezt *Miss Dina*. Mondja meg a papájának, hogy a haragos embereknek pénz kell, nem tudnak megélni.

— Jó, majd megmondom. Papának sok pénze van, mindig azon gondolkozik, hogy legyen még több pénze. De én nem szeretem a pénzt, mert látom, hogy az emberek haragusznak érte. De most már éhes vagyok, — mondta a kis leány hirtelen átsapva — és *Droyer* nézve kérdezte: Mit gondol, van már ebéd ideje?

— Nem *Miss*, még nincs. De elviszem magat a házikómba, amely egészen közel van ide, ott majd eszik valamit, aztán majd hazaviszem a papájához. Majd meglátja *Majd*, a kis leányomat, az is épen ilyen nagy, mint magácska, csak hogy nincs ilyen szépen öltözködve, mert mi szegények vagyunk.

— Nagyon sajnálom, hogy szegény, de azért csak vigyen hozzá, igen? — hízelték *Dina*. És kézenfogva elmentek *Droyer* házikójába.

A krtben hagyva kis leányát, *Mr. Baxton Miller* felment a privát irodájába, ahol egy csomó levél várt rá. Felbontotta és elintézte a postát, átnézte könyveit, különböző üzletekkel tárgyal és többé kevésbé fontos ügyeket intézett el.

A munkások számára is kidolgozott egy egyezséget, amit azonban megvetéssel utasítottak vissza. A gyáros nem látta be saját érdekét és nagy vagyonában bizva, makacsul ragaszkodott ultimatumához, mivel tudta, hogy éhség előbb-utóbb meg fogja törni a sztrájkolókat kitarítását.

Midőn elvégezte ügyeit, becsukta az irodáját és ismét lement a kerbe. Lent találkozott *Marival*, a dadával, aki a kis lányt kereste.

